

Praha 31.5.2004

37

Činnost oboru psychiatrie

Data o činnosti ambulantních zařízení psychiatrie, jsou čerpána z pravidelného ročního sběru dat. Roční výkaz vyplňuje samostatně každé ambulantní pracoviště psychiatrie, sexuologie, včetně ambulantních částí nemocnic, zařízení poskytujících parciální hospitalizaci (stacionáře) a zařízení krizové intervence státních i nestátních zdravotnických organizací všech rezortů. Návratnost výkazů v roce 2003 byla 98,5 %.

Ambulantní psychiatrickou péči v roce 2003 zajišťovalo 625,10 psychiatrů a 21,21 sexuologů; se zdravotnickými zařízeními úzce spolupracovalo 70,48 psychologů a 392,99 středních zdravotních pracovníků (přepočtené počty, včetně smluvních pracovníků).

Celkem bylo v roce 2003 provedeno 2 450 106 ambulantních psychiatrických ošetření - vyšetření, což představuje oproti předchozímu roku nárůst o 5,3 %. V relaci na 10 000 obyvatel bylo provedeno 2 401,7 vyšetření. Z porovnání počtu ošetření podle pohlaví vyplývá, že psychiatrickou péči vyhledávaly častěji ženy než muži (2 808,6 vyšetření na 10 000 žen; 1 973,0 ošetření na 10 000 mužů), tato teze byla potvrzena také při srovnání míry počtu ošetření v jednotlivých krajích. Nejvíce ošetření v porovnání s ostatními kraji bylo provedeno v Hl. městě Praha a v Olomouckém kraji, dále v kraji Jihomoravském a Plzeňském. Je otázkou, zda je regionální diference míry ošetření podle krajů obrazem prevalence duševních onemocnění v ČR, nebo dostupnosti a nabídky zdravotnických služeb.

Na ambulantních odděleních psychiatrie bylo v roce 2003 ošetřeno celkem 419 175 osob. Do struktury prvních ošetření je pacient započítáván tolikrát, pro kolik onemocnění je v daném roce prvně ošetřen. Na jednoho pacienta tak průměrně připadalo, stejně jako v předchozím roce, 1,04 prvních ošetření. Za posledních pět let počet prvních ošetření u dospělé populace vzrostl zhruba o třetinu (tj. o 28 %), ve větší míře u žen než u mužů. Počet prvních vyšetření u dětí se udržuje na zhruba stejné úrovni.

Rok	Počet prvních ošetření				Kumulativně - index r.1999 = 100			
	muži	ženy	celkem	z toho děti	muži	ženy	celkem	z toho děti
1999	139 043	188 400	327 443	23 543	100,0	100,0	100,0	100,0
2000	158 221	203 710	361 931	24 471	113,8	108,1	110,5	103,9
2001	159 263	216 165	375 428	23 355	114,5	114,7	114,7	99,2
2002	168 909	234 174	403 083	22 579	121,5	124,3	123,1	95,9
2003	171 410	247 765	419 175	23 742	123,3	131,5	128,0	100,8

Z hlediska struktury prvních ošetření byla v roce 2003 nejčastější vyšetření na poruchy neurotické (36 %) a poruchy afektivní (18 %), dále ošetření na organické duševní poruchy a schizofrenie (11 % resp. 9 %). Struktura prvních ošetření na vybrané diagnózy se oproti předchozímu roku významně nezměnila.

Nejvyšší míra prevalence prvních ošetření na 10 000 obyvatel byla zjištěna u skupiny diagnóz neurotické poruchy (155,0 případů na 10 000 obyvatel), kde byl zaznamenán také nejvyšší nárůst míry prevalence, především v Praze a Karlovarském kraji. Hladinu 50 ošetření na 10 000 obyvatel překročila také míra prevalence afektivních poruch (77,6 vyšetření), následovala ošetření na schizofrenie (44,2 ošetření na 10 000 obyvatel). Nejvyšší úroveň incidence byla zaznamenána u neurotických poruch (46,9 případů), po nich následovala vyšetření na afektivní a organické duševní poruchy s podobnou hladinou incidence (16,5 resp. 13,1 onemocnění na 10 000 obyvatel). Obecně byly vysoké míry incidence zaznamenány ve stejných regionech jako míry prevalence. Z toho lze usuzovat, že v oblastech, kde jsou noví pacienti poprvé diagnostikováni pro dané onemocnění, se většina z nich také léčí.

Na odděleních a pracovištích sexuologie bylo provedeno 2 241 vyšetření na HIV (RNA virus lidské imunodeficiencie patřící do skupiny lidských retrovirů, který způsobuje onemocnění AIDS), pět osob bylo pozitivních. Vyšetření provedená na těchto odděleních však tvoří jen zlomek ročního počtu analyzovaných vzorků a diagnostikovaných osob. Národní referenční laboratoř pro AIDS provedla v roce 2003 více než 816 436 screeningových vyšetření na přítomnost HIV infekce v krevním séru či plazmě, z toho 508 127 vyšetření se týkalo krevních dárců resp. darovaných krví. Bylo diagnostikováno celkem 61 nových případů infekce HIV u českých občanů a rezidentů, což je nejvyšší roční počet od roku 1997. Kromě toho bylo registrováno 19 případů HIV infekce u cizinců. Jako pozitivní trend je nutné chápat, že pětina případů (přesně 16 případů) byla identifikována z vyšetření provedených na základě vlastní žádosti. V roce 2003 bylo na vlastní žádost provedeno celkem 14 185 vyšetření. Počet osob HIV pozitivních tak v roce 2003 činil 662, z toho u 172 osob se rozvinulo onemocnění AIDS.

Dále bylo na ambulantních odděleních a pracovištích psychiatrie a sexuologie provedeno 1 755 vyšetření na HAV (hepatitis A virus způsobující virový zánět jater typu A), 2 513 HbsAg (australský antigen, jehož přítomnost svědčí o onemocnění, eventuálně o nosičství virového zánětu jater typu B) a 1 835 HCV (hepatitis C virus způsobující virový zánět jater typu C). Pozitivní výsledek byl diagnostikován u 278 vyšetření v případě HAV, 291 na virus HbsAg a 627 na virus HCV.

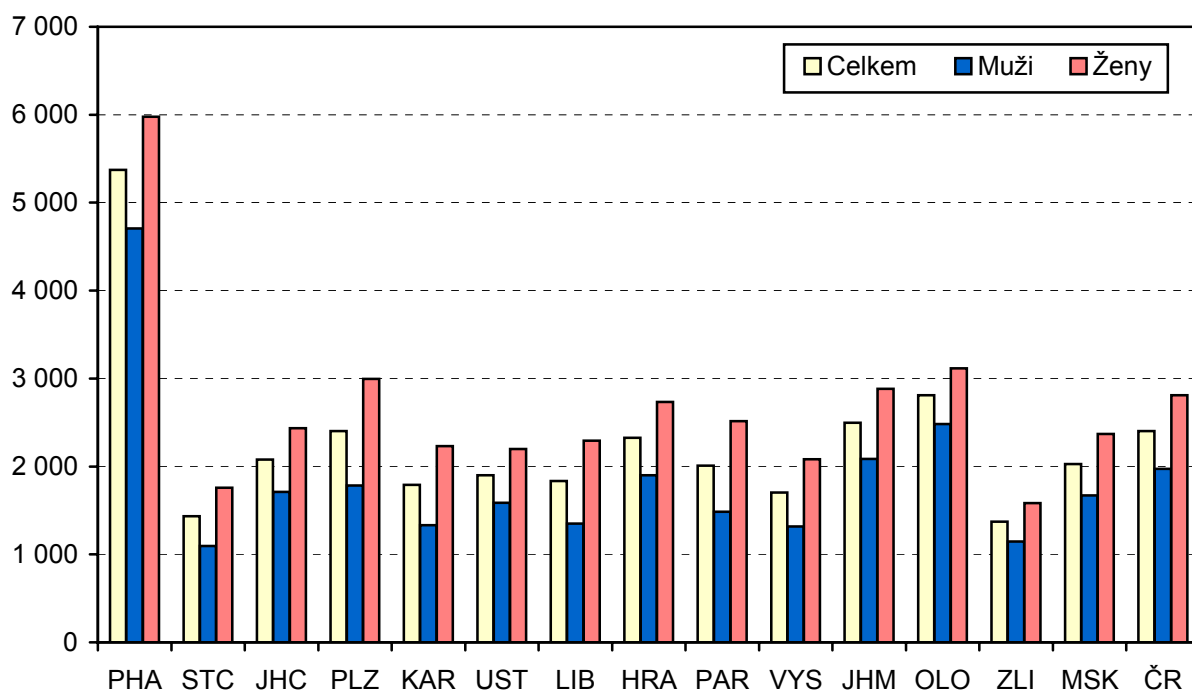
V roce 2003 byl zaznamenán nárůst počtu ošetření - vyšetření i počtu prvních ošetření (o 5,3 % resp. o 3,99 %). Tento nárůst může být ovlivněn nejen skutečným rozšířením duševních onemocnění v populaci, ale také celkovou změnou postoje společnosti k psychickým problémům, které jsou již chápány jako onemocnění a ne jako podivínství, stejně jako rozvojem oboru psychiatrie a zlepšováním diagnostických metod.

Vypracovala: Mgr. Jana Brožová

Incidence a prevalence vybraných psychiatrických diagnóz

Kraj	Organické duševní poruchy	Poruchy vyvolané alkoholem	Poruchy vyvol. ostat. psychoaktiv. látkami	Schizofrenie	Afektivní poruchy	Neurotické poruchy	Poruchy osobnosti	Sexuální poruchy	Mentální retardace	Vývojové poruchy v dětství a adolescenci	Neurčená duševní porucha	Neplodnost	Vývojové poruchy mužských pohl. orgánů														
	F00-F09	F10	F11-F19	F20-F29	F30-F39	F40-F48 F50-F59	F60-F63 F68-F69	F64-F66	F70-F79	F80-F98	F99	N46,N97	Q53-Q55														
na 10 000 obyvatel																											
	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.	
Hl. m. Praha	17,9	68,8	6,7	31,0	10,2	31,5	5,6	58,6	31,5	154,9	83,2	306,6	12,6	56,8	1,9	6,7	1,1	8,1	11,6	30,0	1,9	6,6	9,1	16,4	0,1	0,8	
Středočeský	8,8	29,1	4,1	12,4	2,1	6,7	1,7	19,7	10,9	48,6	22,5	89,9	3,7	13,9	0,2	1,2	1,0	10,8	2,9	8,4	0,2	0,9	0,9	2,2	0,0	0,0	
Jihočeský	11,5	48,3	3,6	12,8	2,6	7,7	4,1	34,1	16,4	84,8	40,1	148,5	3,8	17,2	0,1	1,5	1,8	13,3	9,4	26,8	0,0	0,5	0,7	1,1	0,0	0,0	
Plzeňský	18,7	52,9	9,1	24,5	5,2	19,1	3,9	34,6	21,0	81,4	59,3	179,4	6,6	40,1	0,3	1,2	2,9	19,6	7,6	17,3	3,6	4,5	0,0	0,0	0,0	0,0	
Karlovarský	10,4	28,4	2,7	11,4	2,4	6,3	3,5	31,6	13,7	41,3	38,1	93,7	5,5	11,4	0,4	0,8	9,2	20,4	4,5	20,3	0,9	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ústecký	12,5	35,9	3,0	11,5	3,3	13,0	2,9	31,4	12,0	56,7	41,6	126,2	4,7	18,3	0,5	5,8	3,5	18,5	8,3	22,6	0,9	1,4	1,1	2,0	0,2	0,4	
Liberecký	7,6	27,6	4,9	18,0	1,7	4,6	2,5	35,6	11,3	63,9	46,6	120,8	6,6	18,7	1,5	2,6	1,3	10,6	6,9	21,1	1,4	1,8	2,6	4,6	0,0	0,1	
Královéhradecký	10,6	37,6	5,6	24,3	3,4	11,0	4,1	38,5	19,5	95,8	66,0	176,0	7,9	33,8	0,3	2,3	1,9	22,1	13,5	33,2	1,9	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pardubický	10,0	46,4	4,8	16,3	0,6	2,7	4,4	40,7	14,9	86,6	21,8	113,5	2,3	16,8	0,1	0,6	1,6	20,9	8,0	16,4	0,2	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	
Vysočina	8,1	32,5	2,6	12,4	0,7	2,1	1,6	26,9	15,4	83,9	20,4	96,4	2,1	12,7	0,1	1,0	1,5	18,1	1,5	9,2	0,3	1,4	1,9	2,3	0,0	0,0	
Jihomoravský	14,2	42,8	8,4	21,6	2,8	5,7	3,8	38,2	14,3	72,6	65,9	177,9	6,3	18,9	0,4	2,6	2,6	12,6	13,6	26,2	0,2	0,9	0,7	0,8	0,0	0,0	
Olomoucký	14,0	52,1	13,0	43,4	3,7	10,8	5,0	51,9	25,2	108,0	46,8	213,3	9,2	33,4	1,0	3,8	3,0	30,2	8,0	21,7	11,2	11,9	0,0	0,0	0,0	0,0	
Zlínský	9,2	28,5	9,2	32,1	1,5	4,0	2,3	39,7	9,1	44,9	30,5	93,5	3,5	12,6	0,0	0,2	1,9	16,6	6,1	15,5	0,3	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	
Moravskoslezský	18,8	55,4	8,8	35,2	2,1	9,0	4,2	34,7	11,8	44,9	42,4	122,4	4,0	17,1	0,2	1,2	1,7	15,7	3,2	18,7	0,5	0,7	0,2	1,0	0,0	0,0	
ČR	13,1	44,2	6,5	23,1	3,4	10,7	3,6	37,2	16,5	77,6	46,9	155,0	5,9	24,1	0,5	2,5	2,2	15,8	7,7	20,7	1,5	2,6	1,6	2,9	0,0	0,1	

**Počet ambulantních ošetření - vyšetření v oboru psychiatrie
na 10 000 obyvatel**

**Struktura počtu prvních ošetření na ambulantních
psychiatrických zařízeních v roce 2003 - vybrané diagnózy**

